

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Редакційно-видавничий відділ «Плай»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо оформлення бібліографічного опису

використаних джерел та References

(з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8303:2015)

Методичні рекомендації щодо оформлення бібліографічного опису використаних джерел та References (з урахуванням національного стандарту України ДСТУ 8302:2015) / авт.-упоряд. В. М. Головчак, Л. М. Слободян, В. Д. Яремко. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2021. 16 с.

Методичні вказівки розроблені з метою забезпечення якісного оформлення опису бібліографічних посилань та References при підготовці статей для видання у Вісниках Прикарпатського університету, журналах, монографіях, посібниках тощо.

У методичній розробці сформульовано основні рекомендації науковцям, аспірантам, студентам щодо складання бібліографічного опису документів згідно чинного національного стандарту ДСТУ 8302:2015 та оформлення References бібліографічних посилань з наведенням конкретних прикладів опису.

В Україні діють два затверджені Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі.

1. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.

Це регламентуючий документ для оформлення бібліографічних списків, списків використаної літератури, списків літератури в наукових роботах тощо.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

Цей стандарт є регламентуючим документом для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах. Він установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах. Стандарт поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації. «Список використаної літератури» (як частини довідкового апарату) наводять у формі бібліографічного запису (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006).

Терміни та визначення понять

Бібліографічний опис – це сукупність бібліографічних відомостей про документ, його складову частину чи групу документів, які наведені за певними правилами, необхідні та достатні, і є результатом аналітико-синтетичної переробки інформації. Процес складання бібліографічного опису передбачає виявлення та формування за певною методикою множини бібліографічних даних про окремий документ або його частину, чи групу документів.

Бібліографічне посилання – сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний в тексті документа інший документ, необхідних і достатніх для його загальної характеристики, ідентифікації та пошуку.

Об'єкт бібліографічного посилання – усі види опублікованих і неопублікованих документів, їхні окремі складники або групи документів на будь-яких носіях.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

У заголовку бібліографічного запису подають відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому імена цих авторів у відомостях про відповідальність (за навскісною рисою) не повторюють.

Замість знака “крапка й тире” (“. –”), який розділяє зони бібліографічного опису, рекомендовано застосовувати знак “крапка” (“.”).

Дві навскісні риси (“//”) можна замінювати крапкою, а назви виділяти шрифтом (*курсивом*).

Для позначення електронної адреси електронного ресурсу віддаленого доступу в примітці дозволено замість слів “Режим доступу” або їхнього еквівалента іншою

мовою (“Available from”) застосовувати аббревіатури “URI” (Уніфікований ідентифікатор цифрового ресурсу) або “URL” (Уніфікований покажчик ресурсу).

Якщо електронний ресурс має унікальний ідентифікатор DOI (ідентифікатор цифрового об’єкта) або інший постійний ідентифікатор, замість електронної адреси цього ресурсу рекомендовано зазначати його ідентифікатор.

Довгу електронну адресу можна переносити на наступний рядок. У цьому разі останнім у першому рядку має бути знак “навскісна” (“/”).

Після електронної адреси подають відомості про дату звернення до електронного ресурсу віддаленого доступу: число, місяць і рік (в круглих дужках) після слів “дата звернення”.

У бібліографічному посиланні на електронний ресурс локального доступу після вихідних даних подають відомості про кількість фізичних одиниць (арабськими цифрами) та вид носія інформації (наприклад, електронний оптичний диск). У дужках можна подавати відомості про вид оптичного диска (CD-R, CD-RW, DVD-R тощо).

Бібліографічне посилання на архівний документ містить такі елементи:

- заголовок бібліографічного запису (ім’я автора);
- основну назву документа;
- відомості, що належать до назви (пояснюють і доповнюють її);
- відомості про відповідальність (містять інформацію про осіб і / або організації, які брали участь у створенні документа);
- пошукові дані архівного документа;
- примітки.

Назву архіву подають повністю або скорочують окремі слова та словосполучення згідно ДСТУ 3582, ДСТУ 7093, ГОСТ 7.12. Повну або скорочену назву архіву можна подавати після аббревіатури.

Для позначення пошукових даних архівного документа використовують такі скорочення слів: «Ф.» («Фонд»), «Оп.» («Опис»), «К.» («Картон»), «Спр.» («Справа»), «Од. зб.» («Одиниця зберігання»), «Арк.» («Аркуш»). Між елементами пошукових даних ставлять знак «крапка».

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ «REFERENCES»

Список літератури («References») потрібно приводити повністю окремим блоком. «References» (список для міжнародних БД, де дані українською / російською мовою описуються за допомогою вказівок, поданих нижче, а джерела англійською мовою дублюються зі списку «Список літератури»). Нижче подані схеми для опису джерел українською / російською мовою (за різними типами матеріалів) разом із прикладами.

Для джерел, які наводяться англійською мовою, використовуються ті ж схеми, але в них немає транслітерованого варіанту назви.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ
УКРАЇНСЬКОЮ / РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ
ДЛЯ СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ «REFERENCES»**

Прохання для перекладу прізвищ авторів, назв статей, книжок, видавництв і т. д. користуватися онлайн-конвертерами окремо для української та російської мов, посилення на які подані нижче. Для транслітерації з української мови можна скористатися сервісом **Офіційний трансліт онлайн** (<http://ukrlit.org/transliteratsiia>) та з російської **Трансліт** (<http://translit-online.ru>, обираємо варіант BGN).

Книги

Автор(и). (Рік видання). *Транслітерована назва книги [Переклад назви книги на англійську мову]*. Місто: Видавництво (in Ukrainian) / (in Russian)...

[Kononenko, V. I., Greshchuk, V. V. \(2020\). *Ukrainski movoznavtsi: notatky \[Ukrainian linguists: notes\]*. Ivano-Frankivsk: Vyd-vo Prykarpatskoho un-tu \(in Ukrainian\).](#)

Складова частина книги (розділ, стаття)

Автор(и). (Рік видання). Транслітерована назва частини книги (розділу, статті) [Переклад назви частини книги (розділу, статті) на англійську мову]. *Транслітерована назва книги [Переклад назви книги на англійську мову]*. Місто: Видавництво, сторінки (pp.) (in Ukrainian) / (in Russian)...

[Kononenko, V. I. \(2018\). *Linhvopoetyka sohodni \[Linguopoetics today\]. Linhvopoetichni etiudy: monohrafiia \[Linguopoetic etudes: monograph\]*. Kyiv; Ivano-Frankivsk: Vyd-vo Prykarp. nats. un-tu im. V. Stefanyka, pp. 9–38 \(in Ukrainian\).](#)

**Періодичні видання (журнали, збірники наукових праць,
матеріали конференцій)**

Автор. (Дата публікації). Назва статті транслітерована [Назва статті англійською мовою]. *Назва періодичного видання транслітерована [Назва періодичного видання англійською мовою]*, том (випуск), сторінка(и) (in Ukrainian) / (in Russian)...

Стаття зі збірника доповідей конференції

Автор(и). (Рік видання). Транслітерована назва статті [Переклад назви статті на англійську мову]. *Proceedings of the Назва конференції (країна, місто, дата проведення)*. (Eds. (редактори, редколегія – якщо є)). Місто видання: Видавництво, сторінки (pp.) (in Ukrainian) / (in Russian)...

[Chuiko, O. \(2017\). *Zberezhennia i adaptatsiia tradytsii Kyivskoi Rusi v ikonopysi ottsiv studytiv pershoi polovyny XX stolittia \[Preservation and adaptation of the traditions of Kievan Rus in the iconography of the Studite fathers of the first half of the XX century\]*. *Zbirnyk materialiv Mizhnarodnykh naukovo-praktychnykh konferentsii profesorsko-vykladatskoho skladu i molodykh uchenykh v ramkakh IX Mizhnarodnoho forumu «Dyzain-osvita 2017» \[Collection of materials of International scientific-practical*](#)

conferences of faculty and young scientists in the framework of the IX International Forum «Design-Education 2017»]. (Kharkiv, 9–12 zhovtnia 2017 roku). V. Ya. Danelenko (Ed.). Kharkiv: KhDADM, pp. 101–103 (in Ukrainian).

Електронні ресурси

Автор. (Дата публікації). Назва матеріалу транслітерована [Назва матеріалу англійською мовою]. Джерело [Джерело англійською мовою]. Retrieved from: адреса сайту (in Ukrainian) / (in Russian)...

Стаття з електронного періодичного видання

Автор(и). (Рік видання). Транслітерована назва статті [Переклад назви статті на англійську мову]. Транслітерована назва періодичного видання [Переклад назви періодичного видання на англійську мову] (electronic journal), випуск (vol.), номер (no.), сторінки (pp.). Retrieved from: (електронна адреса статті) (accessed (дата відвідування сайту)) (in Ukrainian) / (in Russian)...

Hotsaliuk, A. (2005). Vyvchennia tradytsii koliaduvannia na Hutsulshchyni [Study of caroling traditions in Hutsul region]. *Etnichna istoriia narodiv Yevropy [Ethnic history of the peoples of Europe]*, vol. 20, pp. 44–48. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eine_2005_20_10 (accessed 23.02.2020) (in Ukrainian).

Автореферати дисертацій та дисертації

Автор(и). (Рік видання). Транслітерована назва дисертації [Переклад назви дисертації на англійську мову] (*PhD Thesis*). Місто: Видавництво Видавництво (in Ukrainian) / (in Russian)...

Kulinich, I. A. (2014). Kliniko-patohenetichne znachennia remodeliuvannia arterialnykh sudyn u khvorykh na hipertonični khvoroby z nefropatiieiu v poiednanni z ishemichnoiu khvoroboioiu sertsia ta medykamentozna korektsiia [Clinical and pathological consequence of arterial vessels remodelling in patients suffered from essential arterial hypertension with nephropathy in combination with coronary artery disease and treatment] *Extended abstract of candidate's thesis*. Donetsk: Donetsk National Medical University of Maxim Gorky (in Ukrainian).

Kotyk, T. M. (1994). Metodyka pidhotovky studentiv do navchannia doshkilnykiv ukrainskoi movy [Methods of preparing students for teaching preschoolers the Ukrainian language] *Extended abstract of candidate's thesis*. Odesa (in Ukrainian).

Препринт

Автор(и). (Рік видання). Транслітерована назва видання [Переклад назви видання на англійську мову]. Working paper Номер препринту, Місто: Видавництво (in Ukrainian) / (in Russian)....

Ivanov, V. V. (2010). *Kardiolohiia [Cardiology]*. Working paper WP3/2012/01. Kyiv: Druk (in Ukrainian).

Статистичний збірник

Назва організації (транслітерований варіант або переклад на англійську мову). (Рік видання). *Транслітерована назва книги [Переклад назви книги на англійську мову]*. Місто: Видавництво (in Ukrainian) / (in Russian)...

Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2013). *Sotsialni indykatory rivnia zhyttia naselennia [Social indicators of living]*. Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo (in Ukrainian).

ПРИМІТКИ

- Якщо немає даних про автора (колектив авторів), але є дані про редактора, на початок посилання виносять дані про нього:

Vasyliiev, I. I. (Ed.). (2010). *Kardiolohiia [Cardiology]*. Kyiv: Svit (in Ukrainian).

- Якщо немає даних про автора (колектив авторів) і редактора, то на початок посилання виносять назву організації, яка видала матеріал (видавництво):

Donetsk National Medical University of Maxim Gorky. (2012). *Kardiolohiia [Cardiology]*. Donetsk: Donetsk National Medical University of Maxim Gorky (in Ukrainian).

- Слово «видавництво» («publishing») і т. д. у посиланні не вказується; вказується лише назва видавництва або організації.

Vasyliiev, I. I. (2010). *Kardiolohiia [Cardiology]*. Kyiv: Svit (in Ukrainian). **А не:** Kyiv: Publishing «Svit» або Kyiv: Svit Publishing.

- Якщо матеріал не опубліковано, то після назви у круглих дужках вказується «unpublished»: Vasyliiev I. I. (2010) *Kardiolohiia [Cardiology]* (unpublished).

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ

КНИГИ

Список літератури	References
Один автор	
<p>Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики : монографія. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. 271 с.</p>	<p>Kobetska, N. R. (2016). <i>Dozvilne i dohovirne rehuliuвання vykorystannia pryrodnykh resursiv v Ukraini: pytannia teorii ta praktyky</i> [Permitting and contractual regulation of the use of natural resources in Ukraine: issues of theory and type]. Ivano-Frankivsk: Prykarpat. nats. un-t im. Vasyliya Stefanyka (in Ukrainian).</p>
Два автори	
<p>Грещук В. В., Кононенко В. І. Українські мовознавці : нотатки. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2020. 118 с.</p>	<p>Kononenko, V. I., Greshchuk, V. V. (2020). <i>Ukrainski movoznavtsi: notatky</i> [Ukrainian linguists: notes]. Ivano-Frankivsk: Vyd-vo Prykarpatskoho un-tu (in Ukrainian).</p>
Від трьох до шести авторів	
<p>Арсенич П., Гаврилів Б., Угорчак Ю. Краєзнавці Прикарпаття. Довідник (XX ст.). Івано-Франківськ : Плай, 2002. 116 с.</p> <p>Сучасні тенденції розвитку торговельної мережі України : монографія / О. М. Азарян, Е. М. Локтев, Б. Халлір, В. О. Соболев, Д. В. Гаркуша. 2-ге вид., переробл. і доп. Донецьк : Дон НУЕТ, 2009. 400 с.</p>	<p>Arsenyuch P., Havryliv B., Uhorchak Yu. (2002). <i>Kraieznnavtsi Prykarpattia. Dovidnyk (XX st.)</i> [Local historians of Prykarpattia. Handbook (XX century)]. Ivano-Frankivsk: Plai (in Ukrainian).</p> <p>Azarian, O. M., Loktiev, E. M., Khalir, B., Sobolev, V. O., Harkusha, D. V. (2009). <i>Suchasni tendentsii rozvytku torhovelnoi merezhi Ukrainy</i> [Modern trends in retail network in Ukraine]. 2nd ed., rev. Donetsk: Don NUET (in Ukrainian).</p>
Якщо більше шести авторів, сьомий та наступні автори позначаються «et al.»	
<p>Софія і Станіслав Дністрянські. Листи. Спогади. Статті : монографія / М. Мушинки, З. Штундер, Г. Карась, Л. Обух, О. Дітчук, В. Лисюк, Г. Лагодинська-Залеська ; за ред. д-ра мистецтвозн., проф. Ганни Карась. Івано-Франківськ : Фоліант, 2018. 350 с.</p>	<p>Mushynky, M., Shtunder, Z., Karas, H., Obukh, L., Ditchuk, O., Lysiuk, V. et al. (2018). <i>Sofiia i Stanislav Dnistrianski. Lysty. Spohady. Statti</i> [Sofia and Stanislav Dnistriansky. Leaves. Memoirs. Articles]. H. Karas (Ed.). Ivano-Frankivsk: Foliant (in Ukrainian).</p>

Коллективный автор	
	American Psychological Association. (1972). <i>Ethical standards of psychologists</i> . Washington, DC: American Psychological Association.
Багатотомне видання	
Будз В. П. Самоорганізація суспільної дійсності в контексті її антропологічних засад та аксіологічних чинників : монографія : у 5 т. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2016. Т. 2. 460 с.	Budz, V. P. (2016). <i>Samoorganizatsiia suspilnoi diisnosti v konteksti yii antropologichnykh zasad ta aksiologichnykh chynnykiv [Self-Organisation of Public Reality in the Context of its Anthropological Principles and Axiological Factors]</i> . In 5 vol. Ivano-Frankivsk: Prykarp. nat. univ. V. Stefanika, vol. 2 (in Ukrainian).
Украина и ее регионы на пути к инновационному обществу : в 4 т. / под общ. ред. В. И. Дубницкого, И. П. Бuleева. Донецк : Юго-Восток, 2011. Т. 3. 400 с.	Dubnytskii, V. I., Buleeva, I. P. (Eds.). (2011). <i>Ukraine i ee rehiony na puti k innovatsionnomu obshchestvu [Ukraine and its regions on the way to an innovative society]</i> . In 4 vol. Donetsk: Yuhovostok, vol. 3 (in Russian).
Частина книги	
Ілляшенко С. М., Голишева, Є. О. Управління споживчим капіталом підприємств в контексті забезпечення їх сталого. <i>Сталий розвиток та екологічна безпека: теорія, методологія, практика</i> : монографія / за наук. ред. Є. В. Хлобистова ; ДУ «ІЕПСР НАН України», СумДУ, НДІ СРП. Сімферополь : АРІАЛ, 2011. Т. 2. С. 258–264.	Illiashenko, S. M., Holysheva, Ye. O. (2011). <i>Upravlinnia spozhyvchym kapitalom pidpriemstv v konteksti zabezpechennia yikh staloho rozvytku [Management of customer capital management of enterprises in the context of ensuring their sustainable development]</i> . <i>Stalyi rozvytok ta ekolohichna bezpeka: teoriia, metodolohiia, praktyka [Sustainable development and ecological safety of society: theory, methodology, practice]</i> . Simferopol: VD «ARIAL», vol. 2, pp. 258–264 (in Ukrainian).
Редактори (без автора)	
Психологія і педагогіка життєтворчості / за ред. Л. В. Сохань, І. Г. Єрмакова. Київ : ІЗМН, 1996. 792 с.	Sokhan, L. V., Yermakova, I. H. (Eds.). (1996). <i>Psykhologhiia i pedahohika zhyttietvorchosti [Psychology and pedagogy of life creation]</i> . Kyiv: IZMN (in Ukrainian).
Автор і перекладач	
Халлиган Б., Шах Дж. Маркетинг в Інтернеті: як привлечь клієнтів с помощью Google, социальных сетей и	Halligan, B., Shah, Dzh. (2010). <i>Marketing v Interneti: kak privlech klientov s pomoshchiu Google, socialnykh setei i</i>

блогів / пер. с англ. Н. Коневская. Москва : Диалектика, 2010. 256 с.	<i>blohov [Inbound Marketing: Get Found Using Google, Social Media, and Blogs]. N. Konevskaia (Trans). Moscow: Dialektika (in Russian).</i>
Редактор і автор	
Фріс П. Л. Політика у сфері боротьби зі злочинністю (загальні питання). <i>Політика у сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та прикладні проблеми</i> : монографія / за заг. ред. проф. П. Л. Фріса, проф. В. Б. Харченка. Івано-Франківськ ; Харків, 2016. С. 23–24.	Fris, P. L. (2016). Polityka u sferi borotby zi zlochynnistiu (zahalni pytannia) [Policy in the fight against crime (general issues)]. <i>Polityka u sferi borotby zi zlochynnistiu Ukrainy: teoretychni ta prykladni problemy [Policy in the field of crime control of Ukraine: theoretical and applied problems]</i> . P. L. Fris, V. B. Kharchenko (Eds.). Ivano-Frankivsk; Kharkiv, pp. 23–24 (in Ukrainian).
Без автора	
	<i>Merriam-Webster's collegiate dictionary</i> . 10th ed. (1993). Springfield, MA: Merriam-Webster.

ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ

(журнали, збірники наукових праць, матеріали конференцій)

Список літератури	References
Один автор	
Ілляшенко С. М. Аналіз ринкових можливостей і потенціалу інноваційного розвитку організації на базі екологічних інновацій. <i>Маркетинг і менеджмент інновацій</i> . 2012. № 3. С. 229–241.	Illiashenko, S. M. (2012). Analiz rynkovykh mozhlyvostei i potencialu innovaciinoho rozvytku orhanizacii na bazi ekolohichnykh innovatsii [Analysis of market opportunities and organization potential of innovative development on basis of ecological innovation]. <i>Marketynh i menedzhment innovatsii [Marketing and Management of Innovations]</i> , no. 3, pp. 229–241 (in Ukrainian).
Два автора	
Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Комунікаційна ефективність web-технологій у маркетингу науково-освітніх послуг. 2012. № 1. С. 69–78.	Illiashenko, S. M., Shypulina, Yu. S. (2012). Komunikatsiina efektyvnist web-tehnolohii u marketynhu naukovo-osvitnikh posluh [Communication effectiveness of web-technologies in marketing of research and educational services]. <i>Marketynh i menedzhment innovatsii [Marketing and Management of Innovations]</i> , no. 1, pp. 69–78 (in Ukrainian).

Якщо більше шести авторів, сьомий та наступні автори позначаються «et al.»

Стаття-онлайн

Грищенко О. Ф. Дослідження сутності проблеми: місце та роль в процесі розроблення та прийняття маркетингових інноваційних рішень. *Ефективна економіка*. 2012. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1289&p=1>.

Hryshchenko, O. F. (2012). Doslidzhennia sutnosti problemy: mistse ta rol v protsesi rozroblennia ta pryiniattia marketynhovykh innovatsiinykh rishen [Investigation of the problem: place and role in the development and adoption of innovative marketing solutions]. *Efektivna ekonomika [Effective economy]* 7. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1289&p=1> (in Ukrainian).

Матеріали конференції

Ілляшенко С. М. Маркетинг знань: роль і завдання. *Тези доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції «Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу» (27–29 вересня 2012 року)*. Суми : Папірус, 2012. С. 102–104.

Iliashenko, S. M. (2012). Marketynh znan: rol i zavdannia [Marketing of knowledge: the role and tasks]. Proceedings from MIIM'12: VI Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Marketynh innovatsii i innovatsii v marketynhu» [The Sixth International Scientific and Practical Conference «Marketing of Innovations and Innovations in Marketing»]. Sumy: Papirus, pp. 109–111 (in Ukrainian).

Kotov A. S., Sidorovich V. I. (2013). Alkohol i epilepsiya [Alcohol and epilepsy]. *Proceedings of the Chelovek i lekarstvo: XX rossiyskiy natsionalnyy kongress (Russia, Moscow, April 15–19, 2013)*. V. V. Bogatyrev, L. I. Lisitsa, G. N. Chernobaeva (Eds.). Moscow: Chelovek i lekarstvo, pp. 145–156 (in Russian).

Стаття в збірнику

Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Роль web-культури в формуванні устойчивого розвитку організації. *Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. О. Ф. Балацького (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.)*: у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. Суми : Сумський держ. ун-т, 2013. Т. 1. С. 109–111.

Iliashenko, S. M., Shypulina, Yu. S. (2013). Rol web-kultury v formirovanii ustoichivoho rozvitiia orhanizatsii [The role of web-culture in shaping the sustainable development of the organization]. *Ekonomichni problemy staloho rozvytku [Economical Problems of Sustainable Development]*: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference dedicated to the memory of prof. O. F. Balatskii. O. V. Prokopenko (Ed.). Sumy: SumSU, vol. 1, pp. 109–111 (in Ukrainian).

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Автор. (Дата публікації). Назва матеріалу транслітерована [Назва матеріалу англійською мовою]. Джерело [Джерело англійською мовою]. Retrieved from: адреса сайту.

Список літератури	References
Періодичне видання	
Перерва П. Г., Ткачова Н. П. Синергетичний ефект бенчмаркінгу конкурентних переваг. <i>Маркетинг і менеджмент інновацій</i> . 2011. Т. 1, № 4. С. 55–66. URL: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2011415566.pdf .	Pererva, P. H., Tkachova, N. P. (2011). Synerhetychnyi efekt benchmarkinhu konkurentnykh perevah [Synergetic effect of benchmarking of competitive advantages]. <i>Marketynh i menedzhment innovatsii</i> [Marketing and Management of Innovations], no. 4 (1), pp. 55–66. Retrieved from: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/2011415566.pdf (in Ukrainian).
Книга	
Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми ; Університетська книга, 2007. 281 с. URL: http://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf .	Iliashenko, S. M., Shypulina, Yu. S. (2007). <i>Tovarna innovatsiina polityka</i> [Product innovative policy]. Sumy: Universytetska knyha. Retrieved from: http://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (in Ukrainian).
Без автора	
Федеральный закон «О рекламе». URL: http://base.garant.ru/12145525 .	<i>Federalnyi zakon «O reklame»</i> [Federal Law «On Advertising»]. Retrieved from: http://base.garant.ru/12145525 (in Russian).
Сайт	
Сайт журналу «Маркетинг і менеджмент інновацій». URL: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua .	<i>Sait zhurnalu «Marketynh i menedzhment innovatsii»</i> [Site of journal «Marketing and Management of Innovation»]. Retrieved from: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua (in Ukrainian).
Не вказана дата публікації	
Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15 .	<i>Zakon Ukrainy «Pro innovatsiinu diialnist»</i> [The Law of Ukraine «On the innovative activity»]. Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15 (in Ukrainian).

Автореферати дисертацій та дисертації

Список літератури	References
Автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата наук	
Ілляшенко С. М. Економічна ефективність управління вибором стратегічних зон господарювання (на прикладі сегментації ринків збуту машинобудівних підприємств) : автореф. дис. ... канд. економ. наук : спец. 08.07.01 «Економіка промисловості». Суми : СумДУ, 1995. 26 с.	Illiasenko, S. M. (1995). Ekonomichna efektyvnist upravlinnia vyborom stratehichnykh zon hospodariuvannia (na prykladi sehmentatsii rynkiv zbutu mashynobudivnykh pidpriemstv) [Economic efficiency of management's strategic choice of management zones (on example, segmentation sales markets of engineering companies)]. <i>Extended abstract of candidate's thesis</i> . Sumy: SumSU (in Ukrainian).
Автореферат на здобуття наукового ступеня доктора наук	
Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком суб'єктів господарської діяльності у нестабільному ринковому середовищі : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : спец. 08.06.02 «Підприємництво, менеджмент та маркетинг». Суми : СумДУ, 2000. 38 с.	Illiasenko, S. M. (2000). Upravlinnia innovatsiinym rozvytkom subiektiv hospodarskoi diialnosti u nestabilnomu rynkovomu seredovyshti [Management of innovative development of economic activities in an unstable market environment]. <i>Extended abstract of Doctor's thesis</i> . Sumy: SumSU (in Ukrainian).
Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук	
Біловодська О. А. Організаційно-економічні основи управління вибором напрямків інноваційного розвитку промислових підприємств : дис. ... канд. економ. наук : 08.00.04. Суми : СумДУ, 2004. 179 с.	Bilovodska, O. A. (2004). Orhanizatsiino-ekonomichni osnovy upravlinnia vyborom napriamkiv innovatsiinoho rozvytku promyslovykh pidpriemstv [Organizational and economic foundations of directions choice of innovative development of industrial enterprises]. <i>Candidate's thesis</i> . Sumy: SumSU (in Ukrainian).
Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук	
Божкова В. В. Стратегічне планування маркетингових комунікацій інноваційної продукції промислових підприємств : дис. ... д-ра економ. наук : 08.00.04. Суми : СумДУ, 2011. 498 с.	Bozhkova, V. V. (2011). Stratehichne planuvannia marketynhovykh komunikatsii innovatsiinoi produktsii promyslovykh pidpriemstv [Strategic marketing communications planning of innovative products of industrial enterprises]. <i>Doctor's thesis</i> . Sumy: SumDU (in Ukrainian).

Законодавчі та нормативні документи. Стандарти

Список літератури	References
Законодавчі та нормативні документи	
Господарський кодекс України : за станом на 16 січня 2003 р. <i>Відомості Верховної Ради України (ВВР)</i> . Офіц. вид. Київ : Парлам. вид-во, 2003. 192 с.	Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Commercial Code Ukraine]. (January 16, 2003). <i>Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine]</i> . Kyiv: Parlam. vyd-vo (in Ukrainian).
Закон України Про інноваційну діяльність : прийнятий 4 лип. 2002 року № 40-IV. <i>Голос України</i> . 2002. № 144. 9 серп. С. 10–12.	Zakon Ukrainy Pro innovatsiinu diialnist: pryiniaty 4 lyp. 2002 roku № 40-IV [Law of Ukraine on innovative activity from July, 4, 2002, № 40-IV]. (August 9, 2002). <i>Holos Ukrainy [Voice of Ukraine]</i> , no. 144, pp. 10–12 (in Ukrainian).
Промисловість України у 2001–2006 роках : статистичний збірник. Київ : Державний комітет статистики України, 2007. 302 с.	<i>Promyslovisht Ukrainy u 2001–2006 rokakh: statystychnyi zbirnyk [Industry of Ukraine in 2001–2006: Statistical Yearbook]</i> . (2007). Kyiv: Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy (in Ukrainian).
Статистичний бюлетень: за січень-серпень 2010 р. / відп. за вип. Н. П. Павленко. Київ : Держкомстат України, 2010. 190 с.	Pavlenko, N. P. (Ed.). (2010). <i>Statystychnyi biuletен: za sichen-serpen 2010 r. [Statistical Bulletin: January-August 2010]</i> . Kyiv: Derzhkomstat Ukrainy (in Ukrainian).
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. Відділ рукописних фондів і текстології, м. Київ. Ф. 104. Од. зб. 242.	<i>Shevchenko Institute of Literature. Department of Manuscripts and Textual Studies, m. Kyiv. F. 104. Od. zb. 242 (in Ukrainian).</i>
Центральний державний історичний архів України, м. Львів (далі – ЦДАЛ України). Ф. 348. Товариство “Просвіта”, м. Львів. Оп. 1. Спр. 2941: Списки членів філіалу в м. Коломия. 1880–1916 pp. 68 арк.	<i>Central State Historical Archive of Ukraine, Lviv. F. 348 “Prosvita” Society, Lviv. Descr. 1 Case. 2941 (Lists of members the affiliate in Kolomyia). 1880–1916. 68 p. (in Ukrainian).</i>
Стандарти	
Задоволеність замовників. Настанови щодо розглядання скарг в організаціях : ДСТУ КО 10002-2007. (Чинний від 2005-09-03). Київ : Держспоживстандарт України, 2008. 20 с. (Національні стандарти України).	Zadovolenist zamovnykiv. Nastanovy shchodo rozghliadania skarh v orhanizatsiakh [Satisfaction of customers. Guidelines for complaints handling in organizations]. (2008). <i>DSTU ISO 10002-2007 from September, 3, 2005</i> . Kyiv: Derzhspozhyvstandart Ukraine (in Ukrainian).
Системи управління якістю. Вимоги : ДСТУ ISO 9001-2001. [Чинний від 2001-06-27]. Київ : Держстандарт України, 2001. 25 с. (Національні стандарти України).	Systemy upravlinnia yakistiu. Vymohy [Quality Management Systems. Requirements]. (2001). <i>DSTU ISO 9001-2001 from June, 27, 2001</i> . Kyiv: Derzhstandart Ukraine (in Ukrainian).

Транслітерація українських текстів латинськими літерами

(Постанова КМУ «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею»
від 27 січня 2010 р.)

№	Українські літери	Латинські літери	Нотатки	Приклад застосування
1	А	A		Алушта – Alushta
2	Б	B		Борщагівка – Borschahivka
3	В	V		Вишгород – Vyshhorod
4	Г	H, hg	Н – у більшості випадків	Гадяч – Hadiach,
			hg – щоб передати сполучення -зг-	Згорани – Zhgorany
5	Ґ	G		Ґалаган – Galagan
6	Д	D		Дубно – Dubno
7	Е	E		Рівне – Rivne
8	Є	Ye, ie	Ye – на початку слова, Ie – на іншому місці	Євпаторія – Yevpatoriia, Наєнко – Naienko
9	Ж	Zh		Житомир – Zhytomyr
1	З	Z		Запоріжжя – Zaporizhzhia
1	И	Y		Мирний – Myrnyi
1	І	I		Іршава – Irshava
1	Ї	Yi, i	Yi – на початку слова, I – на іншому місці	Їжакевич – Yizhakevych, Кадіївка – Kadiivka
1	Й	Y, i	Y – на початку слова I – на іншому місці	Йосипівка – Yosyriivka, Стрий – Stryi
1 5	К	K		Київ – Kyiv, Коктебель – Koktebel
1	Л	L		Лебедин – Lebedyn
1	М	M		Миколаїв – Mykolaiv
1	Н	N		Ніжин – Nizhyn
1	О	O		Одеса – Odesa
2	П	P		Полтава – Poltava
2	Р	R		Ромни – Romny
2	С	S		Суми – Sumy
2	Т	T		Тетерів – Teteriv
2	У	U		Ужгород – Uzhhorod
2	Ф	F		Фастів – Fastiv
2	Х	Kh		Хуст – Khust
2	Ц	Ts		Біла Церква – Bila Tserkva
2	Ч	Ch		Чернівці – Chernivtsi
2	Ш	Sh		Шостка – Shostka
3	Щ	Shch		Г оща – Hoshcha
3	Ю	Yu, iu	Yu – на початку слова, iu – на іншому місці	Юрій – Yurii, Крюківка – Kriukivka
3	Я	Ya, ia	Ya – на початку слова, ia – на іншому місці	Яготин – Yahotyn Ічня – Ichnia

М'який знак і апостроф латиницею не відтворюються. Транслітерація прізвищ та імен осіб і географічних назв здійснюється шляхом відтворення кожної літери латиницею.

**Написання обов'язкових елементів оформлення списку літератури
англійською мовою**

Тези доповідей	Abstracts of Papers
Матеріали (праці) конференції	Proceedings of the Conference Title
Матеріали 3 міжнар. конференції симпозіуму, з'їзду, семінару)	Proceedings of the 3rd International Conference (Symposium, Congress, Seminar)
Матеріали II Всеукраїнської конференції	Proceedings of the 2nd All-Ukrainian Conference
Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції	Proceedings of the 5th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference
Дис. ... канд. наук	Candidate's thesis
Дис. ... д-ра наук	Doctor's thesis
Автореф. дис. ... канд. наук	Extended abstract of candidate's thesis
Автореф. дис. ... д-ра наук	Extended abstract of Doctor's thesis

Написання загальноприйнятих скорочень слів англійською мовою

Вип.	issue
Стаття = Ст.	article
У книзі: = В кн.:	in
Том = Т.	Vol.
Серія = Сер.	ser.
Частина = Ч.	part
Гл.	ch.
та ін.	et al.
Без року публікації = [б. р.]	No date = n.d.
Без місяця публікації = [Б. м.]	N.p.
Спец. випуск (розділ)	special issue (section)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо оформлення бібліографічного опису
використаних джерел та Referens
(з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8303:2015)

Видавець
Видавництво Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
76025, м. Івано-Франківськ,
вул. С. Бандери, 1, тел.: 71-56-22.
E-mail: vdvcit@pu.if.ua.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2718 від 12.12.2006

